

lne. Het Milieuhandavingsdecreet in vogelvlucht

Eva Greeve
Juridische Dienst
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie

---

lne. 1. Inleiding

I. Drie uitgangspunten Milieuhandavingsdecreet

1. Enkel de zwaarste vormen van milieucriminaliteit voor strafrechter.
2. Van strafrecht naar meer bestuursrechterlijk geïntendeerde milieuhandhaving.
3. Afbakening van de rol van de verschillende verantwoordelijken.

Milieuhandavingsdecreet

---

lne. 2. Toepassingsgebied (I)

- Alle andere titels DABM, behalve
  - Titel I Algemene bepalingen
  - Titel II Besluitvorming & inspraak
  - Titel X Agentschappen
  - Titel XI Strategische adviesraden
- Milieuhygiënewetgeving:
  - Wet Luchtverontreiniging (1964)
  - Wet Oppervlaktewateren (1971)
  - Wet Geluidshinder (1973)
  - Wet Grondwaterschade (1977)
  - Afvalstoffendecreet (1981)
  - Grondwaterdecreet (1984)
  - Milieuvergunningendecreet (1985)
  - Bodemdecreet (2006)
  - Mestdecreet (2006)

Milieuhandavingsdecreet

Toepassingsgebied (II)

- Milieubeheerrecht
  - Boswetboek (1854)
  - Wet Riviervisserij (1954)
  - Jachtwet (1882)
  - Wet Natuurbehoud (1973)
  - CITES-wet (1981)
  - Bosdecreet (1990)
  - Jachidecreet (1991)
  - Natuurdecreet (1997)
- Oppervlaktedelfstoffendecreet (2003)

Milieuhandhavingsdecreet

Mestdecreet: niet volledig onder MHD

1. Formulebepaalde geldboetes (artikelen 14, §4 en 63 §§ 1, 2, 3, 4, 8, 21 en 22 van het Mestdecreet)
2. Vaste boetebedragen

Milieuhandhavingsdecreet

Toezichthouders (I)

- Vijf categorieën:
  - Gewestelijke toezichthouders ? VR
  - Provinciale toezichthouders ? BD
  - Gemeentelijke toezichthouders ? college B & S
  - Toezichthouders IV ? bevoegde orgaan IV
  - Toezichthouders politiezone ? bevoegde orgaan politiezone

Milieuhandhavingsdecreet

Toezichthouders (II)

- Categorieën gewestelijke toezichthouders
  - SG van het Departement LNE
  - LNE ? personeelsleden van:
    - AMI
    - AMV
    - ALBON
    - Afdelingen Natuurinspectie, Administratie en Communicatie - Beheer - Beleid (ANB)
    - Afdelingen Afvalstoffenbeheer - Interventie, Verwijdering en Sanering - Bodembeheer (OVAM)
    - Afdeling Operationeel Waterbeheer (VMM)
    - Afdeling Mestbank (VLM)

Miliehandhavingsdecreet

Toezichthouders (III)

- WVG ? personeelsleden van:
  - Afdeling Toezicht Volksgezondheid (Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid)
- MOW ? personeelsleden van:
  - Afdeling Planning en Coördinatie (Agentschap Wegen en Verkeer)
  - Afdelingen Bovenschelde – Zeeschelde – Zeekanaal (Agentschap Waterwegen en Zeekanaal)

Miliehandhavingsdecreet

Toezichthouders (IV)

- Contractuele toezichthouders? speciale beëdiging!
- Aanstelling op basis van kwalificaties en eigenschappen
  - Voor provinciale en lokale toezichthouders:
    - Bekwaamheidsbewijs, na volgen opleiding (art. 13 MHB)
    - Opleiding enkel door erkende instellingen (art. 14 MHB)
    - Overgangsregeling voor VLAREM-bekwaamheidsbewijzen, -opleidingen en -erkenningen (art. 88-91 MHB)

Miliehandhavingsdecreet

Bekwaamheidsbewijs

Overgangsregeling

- > Vlarem attest geldig tot 1 mei 2012 en beperkt tot gemeente waar toezichthouder werd aangesteld
- > Houder kan attest inruilen bij het Departement LNE, afdeling Milieuvergunningen
- > Getuigschrift van huidige Vlarem opleiding is voldoende basis om attest volgens de nieuwe regeling te verkrijgen
- > Instellingen krijgen de tijd om hun programma aan te passen aan nieuwe regels

Milieuhandavingsdecreet

Opleiding

theoretisch onderwijs:

1. a) beginselen van de milieuwetgeving, met daarbij onder andere wetten, decreten, verordeningen, uitvoeringsbesluiten en indeling van hinderlijke inrichtingen: twaalf uren;
2. b) beginselen van de handhaving van de milieuwetgeving: twaalf uren;
3. c) elementaire fysische begrippen over leefmilieu en het gebruik van die begrippen in de milieuwetgeving: twaalf uren;
4. d) fysische begrippen en reglementering over afval en bodem: twaalf uren;
5. e) fysische begrippen en reglementering in verband met geluidshinder: twaalf uren;
6. f) fysische begrippen en reglementering over grond- en oppervlaktewaterverontreiniging: twaalf uren;
7. g) fysische begrippen en reglementering over luchtverontreiniging: twaalf uren;

praktisch onderwijs:

1. a) het meten van het geluidsniveau dat afkomstig is van geluidsbronnen: twaalf uren;
2. b) monstername en metingen ter plaatse van afval-, oppervlakte- en grondwater: twaalf uren;
3. c) monstername en metingen ter plaatse van bodem en afvalstoffen: twaalf uren;
4. d) monstername en metingen ter plaatse van verontreinigende lucht: twaalf uren;
5. 3^e bekwaamheidsproef: na het volgen van het onderwijs, vermeld in punt 1^e en 2^e, een bekwaamheidsproef over het theoretische en praktische onderwijs.

Milieuhandavingsdecreet Jan Heyman

Tijdspad aanstelling lokale toezichthouders

- Vastlegging minimaal aantal lokale toezichthouders
  - > 1/5/2010 ? elke gemeente: minstens 1 lokale toezichthouder
  - > 1/5/2011 ? elke gemeente, voor zover:
    - > 300 klasse 2 inrichtingen, of
    - > 30.000 inwoners
 minstens 2 lokale toezichthouders
  - > 1/5/2011 ? elke IV die toezichthouders aanwijst:
    - minstens 2 toezichthouders (2-5 gemeenten)
    - minstens 4 toezichthouders (6-10 gemeenten)
    - ...
  - > 1/5/2011 ? elke politiezone die toezichthouders aanwijst:
    - minstens 2 toezichthouders (2-5 gemeenten)
    - minstens 4 toezichthouders (6-10 gemeenten)
    - ...

Milieuhandavingsdecreet

---

lne. Waarnemende toezichthouders

- Aanstelling waarnemende toezichthouders (art. 17 + 18, §1 MHB)
  - Enkel voor lokale toezichthouders
  - Beperkt tot maximum 1 jaar
  - Aanstelling college B & S - bevoegd orgaan IV - bevoegd orgaan politiezone
  - Diplomaveerste (houder getuigschrift HO - HSO - hogere secundaire leergangen + nuttige ervaring > 3 jaar)

Milieuhandavingsdecreet

---

lne. Toezichtuitoefening

- Basisbeginselen inzake toezichtuitoefening
  - Onafhankelijk + neutraal
  - Terbeschikkingstelling nodige werkmiddelen
  - Geen nadeel ondervinden!
- Uitbreiding lokale toezichtmogelijkheden
  - Gemeentel. toezichthouders ? toezicht in:
    - eigen gemeente
    - aangrenzende gemeente
    - andere gemeenten IV
    - andere gemeenten politiezone
  - Toezichthouders IV ? enkel toezicht in gemeenten IV
  - Toezichthouders politiezone ? enkel toezicht in gemeenten politiezone

Milieuhandavingsdecreet

---

lne. 0. Toezichtopdrachten

- Algemeen ? toezien naleving milieuhygiënewetgeving
- Bepaling toezichtopdrachten per categorie van toezichthouder ? VR
  - Gewestelijke toezichthouders ? art. 21-32 MHB
  - Provinciale toezichthouders ? art. 33 MHB
  - Lokale toezichthouders ? art. 34 MHB
    - Klasse 1-inrichtingen:
      - ? enkel vaststellingen op basis van zintuiglijke waarneming
      - ? onderzoeken van zaken (monstername, metingen, beproevingen)
    - Klasse 2- en 3-inrichtingen
    - Niet-ingedeelde inrichtingen
    - Vrije velddelicten
- Legitimatieplicht ? gewestelijke toezichthouders cf. B.VI.Reg. 10 juli 2008

Milieuhandavingsdecreet

---

lne. **1. Toezichtrechten**

- Principe ? **alle toezichthouders** (m.i.v. waarnemende) beschikken over **alle toezichtrechten** (art. 36 MHB)
- Recht op/van:
  - Toegang
  - Inzage - kopie zakelijke gegevens
  - Onderzoek zaken (incl. nemen monsters, analyses, metingen, beproevingen)
    - Gedetailleerde regeling cf. art. 37-56 MHB**
  - Onderzoek transportmiddelen
  - Ondersteuning
  - Maken van vaststellingen d.m.v. audiovisuele middelen
  - Bijstand politie
- Uitoefening toezichtrechten
  - Evenredigheid
  - Redelijkheid

Milieuhandavingsdecreet

---

lne. **2. Voorkoming en vaststelling milieu-inbreuken en -misdrijven (I)**

- Raadgevingen
  - Preventief instrument ? voorkomen van milieu-inbreuken/milieu-misdrijven
  - Geen bijzondere vormvereisten
- Aanmaningen
  - Bij **vaststelling milieu-inbreuk/milieu-misdrijf**
  - Objectief ? overtreder aanmanen alle maatregelen te nemen ter:
    - Beëindiging inbreuk/misdrijf
    - Ongedaanmaking gevolgen ervan
    - Voorkoming van herhaling
  - Kenmerken:
    - Bestuurshandeling
    - Onderworpen aan beginselen behoorlijk bestuur
    - Geen administratieve rechtshandeling vatbaar voor vernietiging R v St

Milieuhandavingsdecreet

---

lne. **2. Voorkoming en vaststelling milieu-inbreuken en -misdrijven (II)**

- Vaststelling milieu-inbreuken
  - Verslag van vaststelling ?** vorm bepaald door minister
  - Bestemd voor afdeling MMC + kopie voor vermoedelijke overtreder
- Vaststelling milieu-misdrijven
  - Proces-verbaal ?** vorm bepaald door minister
  - Bijzondere bewijswaarde ? kennisgeving kopie aan vermoedelijke overtreder
  - Bestemd voor PK
  - Kopie aan relevante gewestelijke toezichthouders
  - Meldingsplicht t.o.v. college B & S (allijd) - BD + gouverneur (samenwerkingsakkoord 21 juni 1999 inzake beheersing gevaarlijke zware ongevallen) (art. 58, §2 MHB)

Milieuhandavingsdecreet

---

2. Voorkoming en vaststelling milieubreuken en -misdrijven (III)

- Identificatie
  - Mogelijkheid tot identiteitscontrole van vermoedelijke overtreder
  - Na verificatie van identiteit moeten identiteitsstukken onmiddellijk worden terugbezorgd aan vermoedelijke overtreder

Milieuhandhavingsdecreet

---

3. Bestuurlijke maatregelen (I)

Vorm

- Regularisatiebevel ? **bevel** aan vermoedelijke overtreder tot:
  - beëindiging milieubreuk/misdrijf
  - ongedaanmaking gevolgen
  - voorkoming herhaling
- Stakingsbevel ? **bevel** aan vermoedelijke overtreder tot stopzetting van activiteiten, werkzaamheden, gebruik van zaken (vb. stopzetting illegaal storten afval)
- Bestuursdwang ? **feitelijk handelen** van toezichthouder, om milieubreuk/misdrijf te stoppen, gevolgen ongedaan te maken, herhaling voorkomen (vb. sluiting illegale inrichting)

Milieuhandhavingsdecreet

---

3. Bestuurlijke maatregelen (II)

Bevoegde personen

- Toezichthouders ? milieuwetgeving waarop hun toezichtopdracht betrekking heeft
- Provinciegouverneur - p.v. ? art. 59 MIB
  - Niet-vergunde lozing afvalwater
  - Illegaal achterlaten afval
  - Exploitatie zonder vergunning
  - Exploitatie klasse 2-inrichting in strijd met vergunningsvoorwaarden
  - Exploitatie klasse 3-inrichting in strijd met milieuvorwaarden
- Burgemeester - p.v. ? art. 60 MIB
  - Idem als hiervoor
  - Overtreding art. 62 Bodemdecreet (uitvoering bodemsaneringswerken cf. voorwaarden vastgelegd in conformiteitsattest)

Milieuhandhavingsdecreet

---

3. Bestuurlijke maatregelen (III)

Wijze van oplegging

- Naast schriftelijke oplegging ? mogelijkheid van **mondelijke oplegging**
- Voorwaarden inzake mondelinge oplegging:
  - Informatieverplichting; vermoedelijke overtreder - andere aanwezige betrokkenen moeten geïnformeerd worden over aard van opgelegde bestuurlijke maatregelen
  - Op straffe van verval:
    - **Schriftelijke bevestiging van mondeling opgelegde maatregel**
    - **Binnen 5 werkdagen**
    - **Kennisgeving (aangetekende brief met ontvangstbewijs)**

Milieuhandavingsdecreet

---

4. Milieu-inbreuken

- Milieu-inbreuk
  - Feitelijke gedraging
  - Schending van een exclusief administratieve verplichting
  - Opgenomen in lijst, een bijlage voor de verschillende regelgeving (bv. De milieu-inbreuken uit Vlaamse II zijn te vinden in bijlage VII)
  - Geen wederrechtelijke emissies (inbrengen stoffen, micro-organismen, geluid, trillingen, stralingen in water, bodem, atmosfeer)
  - Geen achterlating, beheer, overbrenging afvalstoffen
  - Geen gezondheidsschade of dood
  - Geen strafrechtelijke sanctienering
- Twee uitzonderingen
  - Verplichting om te beschikken over:
    - Milieuvergunning
    - Erkenning
  - Verplichting tot het opmaken van:
    - VR
    - MR

Milieuhandavingsdecreet

---

5. Milieumisdrijf

- Milieumisdrijf
  - Feitelijke gedraging
  - In strijd met gehandhaafde milieuvoorschriften
  - **Bij voorkeur strafrechtelijk sanctioneerbaar**

Milieuhandavingsdecreet

---

lne. Voorbeeld

- Voorbeeld milieu-inbreuk

Art. 4.1.4.2 Vlare II: "De exploitant houdt de gegevens met betrekking tot de door dit reglement of de milieuvergunning opgelegde meet- en registratieverplichtingen, met inbegrip van de registers en balansen, ter beschikking van de toezichhoudende ambtenaar en bewaart ze gedurende ten minste 5 jaar."

Milieuhandavingsdecreet

---

lne. 6. Strafrechtelijke handhaving (I)

- Abstracte gevaarzetting (art. 16.6.1)
  - Elke schending gehandhaafde milieuregeling
    - Strafmaat:**
      - Gevangenisstraf ? 1 maand - 2 jaar
      - Geldboete ? 100 € - 250.000 €
  - Net-uitvoeren, negeren, niet-betalen van bestuurlijke maatregelen, bestuurlijke geldboeten, veiligheidsmaatregelen of door de rechter opgelegde maatregelen
  - Opzettelijke schending toezichtrechten
    - Strafmaat:**
      - Gevangenisstraf ? 1 maand - 1 jaar
      - Geldboete ? 100 € - 100.000 €

Milieuhandavingsdecreet

---

lne. 6. Strafrechtelijke handhaving (II)

- Concrete gevaarzetting (art. 16.6.2, §1 - 16.6.3, §1 - 16.6.3bis - 16.6.3sexies)
  - Wederrechtelijke emissies die het leefmilieu aantasten
    - Strafmaat:**
      - Opzet:**
        - Gevangenisstraf ? 1 maand - 5 jaar
        - Geldboete ? 100 € - 500.000 €
      - Nalatihgheid:**
        - Gevangenisstraf ? 1 maand - 3 jaar
        - Geldboete ? 100 € - 350.000 €
    - Uitzondering voor art. 16.6.3sexies ? lagere strafmaat

Milieuhandavingsdecreet

---

6. Strafrechtelijke handhaving (III)

- Bijzondere delicten (art. 16.6.2, §2 - 16.6.3, §2):
  - Beteugeling kleine vormen openbare overlast
- Overtredingen (art. 16.6.3septies)
  - Regels inzake toegankelijkheid van bossen
  - Kappen van hout of verwijderen van bomen door kopers
  - Laten lopen van honden op andermans erf
    - **Strafmaat:**
    - Geldboete 10 € - 25 €
- Verplichte inzameling, vervoer, verwerking afvalstoffen (art. 16.6.4)
- Tijdelijk exploitatieverbod ? analoog aan art. 39, § 2 MVD (art. 16.6.5)
- Door de rechter opgelegde herstelmaatregelen (art. 16.6.6 - 16.6.10)

Miliehandhavingsdecreet
